

Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу

Модератори: Східний регіон

Дії захисника

Конфіденційне побачення - роз'яснення прав та обов'язків, виявлення порушень + ознайомлення з матеріалами кримінального провадження

Перевірити:

- законність затримання (ст.208)
- строк затримання: не більше 72 годин; 60
- до доставлення особи до суду для розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу; 24 годин - до повідомлення особі про підозру
- не пізніше ніж за 3 години до розгляду отримати клопотання та матеріали, якими обґрунтовується запобіжний захід (ст.184)

Зібрати матеріали:

- постійне місце мешкання
- вік та стан здоров'я
- сімейний стан
- наявність утриманців
- з роботи / навчання
- міцність соціальних зв'язків
- репутацію
- майновий стан
- виконання раніше застосованих запобіжних заходів
- Інші матеріали, що позитивно характеризують особу

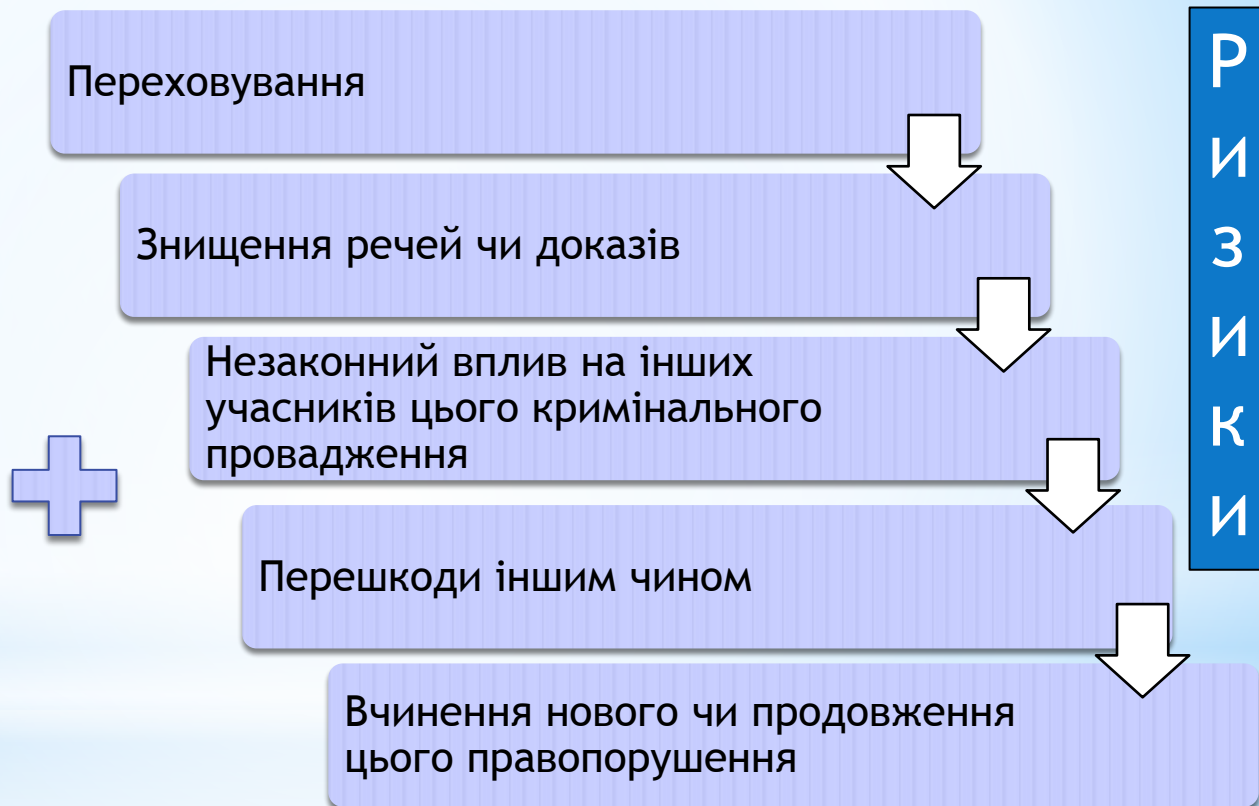
В судовому засіданні:

- Висловити критичну позицію щодо обґрунтованості підозри, наявності достатніх підстав для існування ризиків
- надати суду зібрані матеріали (ст.178)
- надати заперечення на клопотання, у разі необхідності з посиленням про можливість застосування більш м'якого запобіжного заходу (ст.194)

Підстави обрання запобіжних заходів

Наявність обґрунтованої підозри (захисник критично висловлюється, посилаючись на наявні докази та фактичні обставини справи)

Захисник має намагатися довести відсутність таких ризиків або доказів, які б їх достовірно обґрунтовували, а також спростувати неможливість обрання більш м'якого з/з

Види запобіжних заходів та дії захисника

Ст. 179 КПК: Особисте зобов'язання - зібрати матеріали про можливість обрання саме такого запобіжного заходу

Ст. 180 КПК: Особиста порука - окрім зібрання матеріалів додатково забезпечити наявність поручителів, роз'яснити їм суть підозри, обов'язки поручителя та наслідки їх невиконання, право на відмову від поручительства

ст. 182 КПК: застава - зібрати докази про майновий та сімейний стан підозрюваного, роз'яснити заставодавцю про 5 денний строк внесення застави та наслідки невиконання покладених обов'язків

Ст.181 КПК: Домашній арешт - зібрати матеріали про недоцільність цілодобового арешту, роз'яснити особі його зобов'язання та наслідки їх невиконання.

Ст.183 КПК: Тримання під вартою є винятковим запобіжним. Захисник доводить, що тримання особи під вартою не є тим єдиним запобіжним заходом, який забезпечив би належну процесуальну поведінку особи та виконання ним процесуальних обов'язків (п. 3 ст. 5 Конвенції)

Строки тримання під вартою

Строк тримання під вартою встановлюється до **двох місяців**

Сукупний строк під час досудового розслідування не більше **шести місяців** - щодо злочинів невеликої або середньої тяжкості

Сукупний строк під час досудового розслідування не більше **дванадцяти місяців** - щодо тяжких або особливо тяжких злочинів

Клопотання про продовження строку має право подати прокурор, не пізніше ніж **за п'ять днів** до закінчення дії попередньої ухвали. Продовження запобіжного заходу без встановлення наявності підстав та обґрунтованості до конкретної особи є порушенням вимог ст. 5 Конвенції («Белевितський проти Росії» від 01 березня 2007 року; «Харченко проти України» від 10 лютого 2011 року)

«Розумність строку тримання під вартою не може оцінюватися абстрактно. Продовження строку можливо тільки за наявності конкретного суспільного інтересу, який, незважаючи на презумпцію невинуватості, превалює над принципом поваги до свободи особистості»

«Харченко проти України» від 10.02.2011 п. 79

Затримання та тримання під вартою неповнолітнього

Ст. 492 КПК: при обранні запобіжного заходу неповнолітньому слід врахувати його вік, психологічні особливості та рід занять. Можливо застосувати передання під нагляд

- Ст.37 Конвенції про права дитини: арешт, затримання чи тюремне ув'язнення використовуються лише як крайній захід і протягом якомога короткого відповідного періоду часу; вимагається гуманне ставлення до кожної позбавленої волі дитини і повага до гідності та її особи з урахуванням потреб осіб її віку

Тільки щодо вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину, за умови, що застосування іншого запобіжного заходу не забезпечить запобігання ризикам, зазначеним ст.177 КПК

- Тримання під вартою може застосовуватись лише з визначенням якомога коротших термінів такого тримання та із забезпеченням *періодичного перегляду* через короткі проміжки часу підстав для його застосування чи продовження («Ассенов та інші проти Болгарії» від 28.10.1998.)

Практика ЄСПЛ у контексті обрання з/з у вигляді тримання під вартою

- «Клішин проти України» від 23.02.2012 року:

«Підстави для тримання під вартою мають бути підтверджені фактами. Небажання особи зізнатися чи дати «потрібні показання» не можуть бути підставами для взяття під варту»

- «Єлоєв проти України» від 06.11.2008 року:

«Після спливу певного проміжку часу (досудового розслідування, судового розгляду) навіть обґрунтована підозра у вчиненні злочину не може бути єдиним виправданням тримання під вартою. Відмова у розгляді клопотання про скасування або зміну з причин неодноразового звернення не допускається»

- «Александр Макаров проти Росії» від 12.03.2009 року:

«Суд зобов'язаний проаналізувати особисті обставини заявника докладніше та навести на користь тримання його під вартою конкретні підстави, підкріплені доказами»

- «Бойченко проти Молдови» від 11.07.2006 року:

«Одне тільки посилення судів на відповідну норму закону без вказання підстав, з яких вони вважають обґрунтованими твердження про те, що ніби заявник може перешкоджати провадженню в справі, переховуватися або скоювати нові злочини, не є достатнім для ухвалення рішення про тримання заявника під вартою»

Дякуємо за увагу!